

Hvordan arbeide med historisk minne i klasserommet?

Undervisningsopplegg og veiledning

Redaktør

Aranzadi Society of Sciences, Donostia-San Sebastian, 2012.

Koordinatorer

Mikel Errazkin Agirrezabala, Aranzadi Society of Sciences (Spain).

Rosa Martínez Rodríguez, Aranzadi Society of Sciences (Spain).

Dette arbeidet er lisensiert under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported-lisensen. For å se en kopi av denne lisensen, besøk <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/> or send a letter to Creative Commons, 444 Castro Street, Suite 900, Mountain View, California.

Kreditering av arbeidet vil bli gjort på følgende måte:

Errazkin, M. og Martinez, R. (Coords), 2012. Sharing European Memories at school: Hvordan jobbe med historisk minne i klasserommet. En læreplan og innføringsplan. Ed. Aranzadi Society of Sciences, tilgjengelig på: www.memoriesatschool.aranzadi-zientziak.org

Forfattere

Dr. Tracy Craggs, Royal Armouries , *Storbritannia*.

Mikel Errazkin Agirrezabala, Aranzadi Society of Sciences, *Spania, Koordinator*.

Prof. Dr. hab. Arkadiusz Marciniak, University Adam Mickiewicz in Poznan, *Poland*.

Eystein Ellingsen, Stiftelsen Arkivet, *Norge*.

Emma King. Museum consultant, *Storbritannia*.

Rosa Martínez Rodriguez, Aranzadi Society of Sciences, *Spania, Koordinator*.

Damjana Mustar, Kranj City Library, *Slovenia*.

Federica Ragazzi, Futura Soc. cons. r. l., *Italia*.

Ingvild Ruhaven, Stiftelsen Arkivet, *Norge*.

Nina Svetelj, Kranj City Library, *Slovenia*.

Massimo Turchi, Futura Soc. cons. r. l. , *Italia*.

Dita Urh, Kranj City Library, *Slovenia*.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 510410-LLP-1-2010-1-ES-COMENIUS-CMP

Innhold

1.	Prosjektet Sharing European Memories at School: en innføring	s.1
2.	Hvordan skal jeg bruke SEM@S-metodikken?	s.4
3.	Hva vil elevene lære og gjøre i SEM@S?	s.7
	3.1. Begreper	
	3.2. Prosess	
	3.3. Holdninger	
4.	Undervisningsopplegg	s.8
	4.1. Lang versjon (20 timer)	
	4.2. Kort versjon (8 timer)	
5.	Hva er målet i SEM@S?	s.11
	5.1. Nøkkelkompetanse	
	5.2. Spesifikk kompetanse	
	5.3. Læringsutbytte	
6.	Beskrivelse av undervisningsopplegget	s.13
7.	Hvordan vurdere elevenes læringsutbytte i SEM@S?	s.30

Vedlegg: Støtte for minnedeling

- Database for europeiske minner s.33
- Deling med en partnerskole s. 34
 - Skype-anbefaling
 - Bruk av sosiale nettverk

Støttedokumenter tilgjengelige på nettet

- Minne- og identitet: Teoretiske tilnærming
- Eksempelstudier: Erfaringer fra SEM@S-pilotprosjekter
- Spørreskjema før og etter prosjektet

Metodikken *Sharing European Memories at School* introduserer begrepet historisk minne til historieundervisningen. Ved å utforske og analysere forskjellen mellom historie og minne kan elevene utvide sin forståelse av historisk kildemateriale og undersøke hvordan og hvorfor historie er relevant for nåtiden.

Dette dokumentet presenterer en tverrfaglig, kompetansebasert metodikk som tilbyr en ny og fleksibel måte å planlegge historietimene dine på. Metodikken kan hjelpe deg med å:

- utvikle elevenes tverrfaglige evner, spesielt kritisk tenkning, analyse, mellommenneskelige evner og gruppearbeid
- fremme elevenes følelse av å være samfunnsborger samt deres forståelse for hvordan fortiden har påvirket samfunnet man lever i
- engasjere uinteresserte elever samt de som strever med kildearbeid
- utforske et fag i dybden og på en ny måte
- hjelpe elever med å forstå at det ikke finnes bare én korrekt versjon av historien
- hente tidsvitner inn i klasserommet
- fremme læring på tvers av generasjoner i skolen
- utvikle tverrfaglige tilnæringer til historieundervisningen
- utnytte eksterne ressurser som blant annet museer, minnesteder og minnesmerker på best mulig måte

Metodikken er organisert i fem faser:

- **Fase 1:** Elevene utforsker begrepene historie og minne, samt forskjellene mellom dem.
- **Fase 2:** Elevene intervjuer tidsvitner.
- **Fase 3:** Elevene analyserer intervjuene i deres historiske kontekst og utforsker hvordan og hvorfor emnet huskes i dag.
- **Fase 4:** Elevene lager et kreativt produkt som kombinerer historisk informasjon med minnene de har avdekket fra et kritisk ståsted.
- **Fase 5:** Elevene deler minner og lærer om andre skolars erfaringer gjennom deres sammen- drag, kreative produkter og personlige erfaringer.

Tilbakemeldingen fra lærere og elever etter prosjektets pilotfase har vært svært positiv. Lærere har erfart at metodikken er nyttig i arbeidet med å utvikle eleveneskompetanse, og elevene har hatt glede av arbeidet og synes framgangsmåten har vært motiverende.

Et interessant aspekt ved metodikken er den europeiske dimensjonen som vil gjøre elevene bevisst på andre historiske hendelser og minner rundt om i Europa. For å støtte opp om dette har det blitt opprettet en database med europeiske minner, der du kan finne arbeidet fra andre skoler til bruk i delingsfasen.

Kommentarer fra pilotfasen

Lærere

"Elevene hadde glede av metodikken, de arbeidet godt i grupper og de måtte ta avgjørelser om historie og minne." Spansk lærer.

"Ser alltid etter forskjellige måter å tilnærme seg materiale og faginnhold på. Kommer til å bruke informasjon/kilder fra dette prosjektet og utvikle det." Britisk lærer.

"Historien blir ikke bare en historie i en bok. For å vekke interesse hos elevene kreves en utfordring!" Italiensk lærer.

"Det er noe nytt, og elevene mine elsker metoden." Norsk lærer.

"Både metodene og aktivitetene i prosjektet er verdt å bruke." Polsk lærer.

"Lærere bør ikke frykte læreplanens krav, f.eks. omfangsrikt materiale og mangelen på timer til å dekke det, og de bør motivere så mange barn som mulig til å engasjere seg i forskning på historiske hendelser ved hjelp av øyenvitner." Slovensk lærer.

Elever

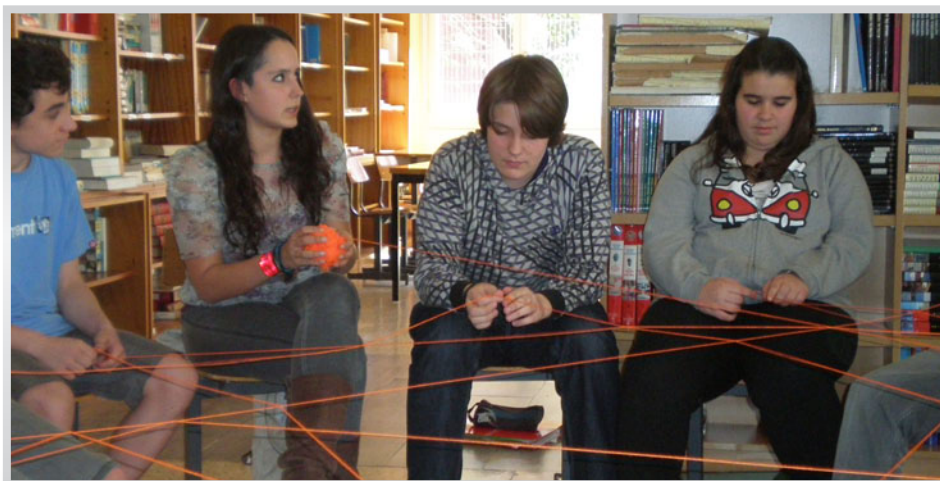
"I stedet for å bare lære om ting gjennom å lese bøker fikk vi faktisk møte folk som hadde vært til stede under krigen og hatt ekte krigserfaringer. Jeg synes det var mye mer interessant fordi vi fikk gjøre flere aktiviteter, varierte liksom, og vi fikk møte folk vi ikke ville fått møte i en vanlig historietime." Britisk elev.

"Jeg har spesielt hatt glede av å intervju min familie og få vite mer om mine foreldres og besteforeldres liv." Spansk elev.

"Det var spennende og gøy fordi det var en ny måte å arbeide på." Norsk elev.

Dette dokumentet gir lærere og pedagoger den veiledningen og de anbefalingene som er nødvendig for å implementere metodikken og tilpasse den til historiefaget eller undervisningsaktiviteter på museer. Aktivitetene og tidsrammene er kun eksempler på hva som kan gjøres. Metodikken er fleksibel nok til å struktureres på en annen måte. Dokumentet er fullt av tips og anbefalinger basert på erfaringer fra de syv pilotprosjektene som ble gjennomført, i tillegg til gjennomgående referanser til støttemateriale som finnes på prosjektets hjemmeside.

Sharing European Memories at School – SEM@S – er et multilateralt Comenius-prosjekt støttet av EUs Lifelong Learning Programme (EUs program for livslang læring, LLP). Prosjektet varte to år (januar 2011–desember 2012). I tillegg til partnerorganisasjonene (se under) har prosjektet involvert flere interessenter som har bidratt med kunnskap og ekspertise: pedagogiske eksperter, fagspesialister, læreplanekspert, utdanningsetater, museumspedagoger osv.

Deltagere

Koordinator

Aranzadi Society of Sciences · www.aranzadi-zientziak.org
Donostia – San Sebastian (Baskerland – Spania)

Partnere

Futura · www.cfp-futura.it
Bologna (Italia)

Stiftelsen Arkivet · www.stiftelsen-arkivet.no
Kristiansand (Norge)

Adam Mickiewicz University · www.amu.edu.pl
Poznan (Polen)

Kranj City Library · www.kr.sik.si
Kranj (Slovenia)

Royal Armouries · www.royalarmouries.org
Leeds (Storbritannia)

2 Hvordan skal jeg bruke SEM@S-metodikken?

1 Hvilken målgruppe?

Metodikken er utarbeidet for elever i ungdoms- og videregående skole. Avhengig av læreplanen er metodikken fleksibel nok til å brukes av elever fra 14 til 18 år.

2 Hva er historisk minne?

Historisk minne er hvordan og i hvilken form vi husker fortiden. Historisk minne som felt kan ofte knyttes til markeringer i form av hendelser, steder, tekster, gjenstander og symboler som har betydning for gruppen.

Minner skapes og glemmes hele tiden. De kan manipuleres og endres. Vi har individuelle minner, som er dine minner, og kollektive minner. Kollektivt minne, der du deler en felles historie med en bestemt gruppe mennesker, er særdeles viktig for å skape og opprettholde individuell og felles identitet.

Vi må være bevisst på at uenigheter om hva som skjedde i fortiden og hvordan vi bør huske dette, ikke er uvanlig. Mektige grupper i samfunnet kan påvirke hvilke historier som blir hørt.

3 Hvorfor minne?

SEM@S-metodikken er basert på begrepet minne, noe som gir en ytterligere dimensjon til historietimene. Å jobbe med begrepet minne hjelper elever med å oppfatte forskjellen mellom fakta og subjektive og personlige synspunkter, samt med å forstå at det er mange årsaker til historiske hendelser. Det å bruke muntlige kilder i denne analysen, bringer historien nærmere elevenes personlige og familiære erfaringer, eller deres samfunns erfaringer, noe som gir historisk kunnskap praktisk nytte.

4 Hvilken tilnærming brukes i læring?

Metodikken bygger på en elevsentrert og aktiv tilnærming til læring. Den ber elevene drive sin egen læringsprosess, der de tar avgjørelser og selv finner svarene på spørsmål. I denne tilnærmingen blir læreren en tilrettelegger som leder og følger prosessen heller enn å overføre kunnskap. Denne tilnærmingen har som mål å utvikle kompetanse og ferdigheter hos elevene, spesielt kommunikasjons evne og deres evne til å lære å lære.

5 Hvor lang tid tar det?

Det er beregnet at SEM@S-metodikken vil ta rundt 20 timer å gjennomføre. Det er laget en kortere versjon på 8 timer som fokuserer på hovedtrinnene. Metodikken kan brukes som en komplementær aktivitet i undervisningen om en bestemt hendelse eller historisk periode (kort versjon) eller for å dekke et helt emne (lang versjon).

6 Hvilket emne?

Ettersom metodikken baserer seg på intervjuer, bør det valgte emnet ligge innenfor det vi kaller «manns minne». Å jobbe direkte med tidsvitner gir noen ekstra følelses- og læringsmessige dimensjoner som kan bidra til å skape dialog mellom generasjoner, oppmuntre utvikling av empati hos elevene, gi dem muligheten til å oppdage personlige og kollektive identiteter, samt hjelpe dem med å tilegne seg sosiale ferdigheter.

Det er ikke nødvendig å jobbe direkte med vitnene. Andre og tredje generasjons etterkommere av de som levde i den gitte historiske perioden, kan også overføre minner på individ-, familie- og samfunnsplanet fra en hendelse eller periode. For eksempel har man kommet nær erfaringene til britiske og italienske piloter fra annen verdenskrig ikke bare gjennom intervjuer med krigsveteraner, men også med sønnene deres.

7 Hva med læreplanen i historie?

Kompetansemålene i samfunnsfag for ungdomsskolen nevner flere hendelser og emner fra det siste århundre, både internasjonale og nasjonale, der SEM@S-metodikken kan anvendes. Videre handler mange av kompetansemålene om refleksjon, ulike perspektiver, verdier og tankesett, samt kildebruk, og SEM@S-metodikken egner seg godt til å fremme alle disse. Relevante kompetansemål i læreplanen for samfunnsfag i ungdomsskolen er for eksempel:

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne¹

- Presentere ei historisk hending med utgangspunkt i ulike ideologiar
- Skape forteljingar om menneske i fortida, og slik vise korleis rammer og verdier i samfunnet påverkar tankar og handlingar
- Søkje etter og velje ut kjelder, vurdere dei kritisk og vise korleis ulike kjelder kan framstille historia ulikt
- Lage spørsmål om sentrale internasjonale konfliktar på 1900-talet og i vårt eige hundreår, formulere årsaksforklaringar og diskutere konsekvensar av konfliktane
- Drøfte viktige omveltingar i samfunnet i nyare tid, og reflektere over korleis dagens samfunn opnar for nye omveltingar
- Finne døme på hendingar som har vore med på å forme dagens Noreg, og reflektere over korleis samfunnet kunne ha vorte dersom desse hendingane hadde utvikla seg annleis.

I historiefaget i videregående skole passer SEM@S-metodikken best for nyere historie i VG3, ettersom tidsvitnedimensjonen er sentral. Under hovedområdet "Samfunn og mennesker i tid" finnes flere relevante emner der metodikken kan anvendes. Videre arbeider elevene med flere av kompetansemålene under "historieforståelse og metoder", for eksempel bruk av historisk materiale, presentere en historisk person, tolke ulike historiske framstillinger av en og samme hendelse, samt alle kompetansemålene som har med historiebruk å gjøre. Relevante kompetansemål i læreplanen for historiefaget i videregående skole (VG3) er for eksempel:

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne²

- Identifisere og vurdere historisk materiale av ulik art og opphav som kilder, og bruke det i egne historiske framstillinger
- Bruke digitale verktøy til å planlegge, gjennomføre og presentere en problemorientert undersøkelse ut fra egne spørsmål til et historisk materiale
- Presentere en historisk person og drøfte hvordan samtidige ideer og samfunnsforhold påvirket denne personens tenkemåter og handlinger
- Tolke og bruke historisk tallmateriale i faglig arbeid.
- utforske ulike korte historiske framstillinger av en og samme hendelse, og diskutere forfatternes valg av innfallsvinkel og spørsmålsstilling
- gi eksempler på kontroversielle historiske emner og drøfte motstridende årsaksforklaringer til en historisk hendelse

¹<http://www.udir.no/kl06/SAF1-02/Kompetansemaal/?tbm=10>

²http://www.udir.no/kl06/HIS1-02/Kompetansemaal/?tbm=Vg3___

Etter_Vg3_studieforberedende_utdanningsprogram%2bEtter_Vg3_studieforberedende_utdanningsprogram

- undersøke hvordan egne forestillinger om fortiden er blitt formet og diskutere hvilke faktorer som gjør at mennesker kan ha forskjellige oppfatninger om fortiden
- drøfte hvordan historie er blitt brukt og brukes i politiske sammenhenger
- gi eksempler på og drøfte hvordan utstillinger, minnesmerker, minnedager eller markeringen av bestemte historiske hendelser har betydning for nåtiden

I tillegg finner vi igjen mange av elementene fra SEM@S-metodikken i formålet med historiefaget både i ungdomsskolen og videregående: medborgerskap, demokratisk deltakelse, mangfold, kritisk tenking og historiebevissthet – nemlig den erkjennelse at mennesker inngår i en historisk sammenheng og at de former sin egen forståelse av fortida.

8 Tverrfaglig eller flerfaglig tilnærming?

Metodikken fremmer ferdigheter som kan benyttes i alle fag (kritisk tenkning, samarbeid, å ta beslutninger, selvstendig læring osv.) og tilbyr dermed en tverrfaglig tilnærming. En flerfaglig tilnærming er også mulig, det vil si å dekke forskjellige deler av metodikken gjennom ulike fag. Du kan finne forslag til hvordan en slik tilnærming kan gjennomføres i dette dokumentet.

9 Trenger jeg en partnerskole å dele minner med?

Det er opprettet en database for europeiske minner der du kan finne materiale og informasjon om tidligere SEM@S-erfaringer. Du trenger ikke å finne en skole som bruker metodikken samtidig for å lære om andre europeiske minner. Det å ha direkte kontakt med elever fra andre land kan imidlertid være en svært positiv erfaring for elever og vil forsterke noe av kompetansen som brukes i metodikken. Senere i dokumentet vil du finne noen ideer om hvordan du kan finne en partnerskole å dele europeiske minner med. .

3 Hva vil elevene lære og gjøre i SEM@S?

Metodikken dekker følgende målsetninger:

3.1. Begreper

- Å gi elevene historisk informasjon om emnet/perioden
- Å introdusere begrepet minne, og hvordan det overføres og konstrueres
- Å utforske de eksisterende forskjellene mellom minne og historie for den valgte perioden.
- Å lære om forskjellige kilder til historiske undersøkelser, som museer, arkiver og historiske steder
- Å gi elever et minimum av opplæring i intervjuteknikker
- Å forklare konteksten vitner uttaler seg i, og hjelpe elevene med å forberede intervju-spørsmål
- Å intervju tidsvitner og samle eget historisk materiale for analyse og sammenligning.
- Å øke elevenes kunnskap om opphavet til ideen om europeisk identitet
- Å utforske hvorfor, hvordan og hvorvidt individuelt og kollektivt minne øker vår forståelse av samtiden
- Å introdusere og verdsette den europeiske tilnærmingen i det lokale/regionale historiske minnet.

3.2. Prosess

- Å intervju tidsvitner eller andregenerasjons vitner
- Å bruke multimedieteknologi for å registrere minner
- Å identifisere de viktigste ideene og historiske teoriene innenfor det valgte emnet
- Å identifisere, ved bruk av hjelpemidler, hvordan kollektivt minne innenfor det valgte emnet er bygget opp
- Å sammenligne «offisiell» historie og minne for det valgte emnet
- Å oppsummere den historiske perioden og det eksisterende minnet om den
- Å kombinere og analysere historisk informasjon med minner ("offisiell" historie og subjektive synspunkt fra den samme perioden) fra et kritisk ståsted for å skape et kreativt produkt
- Å dele og lære om andre skolars erfaringer gjennom deres sammendrag, kreative produkter og personlige erfaringer.

3.3. Holdninger

- Å gjøre elever bevisst på tidligere hendelser i deres by/region og sammenligne dem med andre europeiske hendelser
- Å være i stand til å arbeide sammen med mennesker fra alle slags forskjellige bakgrunner
- Å forbedre elevenes samarbeidsevner, kritiske sans, og evne til å ta beslutninger
- Å sørge for at elevene er aktive deltagere i læringsprosessen og tar ansvar for egen læring
- Å fremme dialog og forståelse mellom generasjoner
- Å forsterke følelsen av å høre til i samfunnet og å oppmuntre til samfunnsengasjement blant elevene.

4 Undervisningsopplegg

4.1. Lang versjon: 20 timer

FØR DU BEGYNNER

Trinn	Læringsmål	Varighet
Presentasjon til elevene	Prosjektpresentasjon (mål, oppgaver, vurdering ...) og en aktivitet som vurderer elevenes forhåndskunnskap	1 time

FASE 1: GENERELLE BEGREPER

Trinn	Læringsmål	Varighet
Historisk bakgrunn	Å utvikle elevenes forståelse av emnets/periodens historie	1 time
Minnebegrepet	Å gi elevene en innføring i begrepet minne, hvordan det overføres og konstrueres	1 time
Historie og minne	Å utforske de eksisterende forskjellene mellom historie og minne for den valgte perioden	2 timer

FASE 2: MUNTLEGE VITNESBYRD

Trinn	Læringsmål	Varighet
Opplæring i intervjuteknikk	Å gi elevene et minimum av opplæring i intervjuteknikker	1 time
Bakgrunn og spørsmål for intervjuobjektet	Å forklare konteksten til vitnesbyrdene som elevene skal samle inn og hjelpe dem med å forberede spørsmål til intervjuobjektet	1 time
Intervju	Elevene intervjuer tidsvitner eller andre generasjons vitner	2 timer

FASE 3: ANALYSE

Trinn	Læringsmål	Varighet
Intervjuanalyse	Elevene identifiserer hovedfunnene fra intervjuene	2 timer
Sammenligning historie / minne	Å analysere og sammenligne minne og historie	2 timer

FASE 4: KREATIVT PRODUKT

Trinn	Læringsmål	Varighet
Kreativt produkt	Elevene lager et kreativt produkt som kombinerer historisk informasjon med minnene de har avdekket fra et kritisk ståsted	5 timer

FASE 5: DELE EUROPEISKE MINNER

Trinn	Læringsmål	Varighet
Minnedeling	Å dele og lære om andre skolars erfaringer via deres materiale, kreative produkter og personlige erfaringer	2 timer

4.2. Kort versjon: 8 timer

Dersom du ikke har tid nok til å gjennomføre hele undervisningsopplegget, finnes det også en kortere versjon som omfatter hovedtrinnene som må dekkes for å oppnå målene i metodikken.

Detaljert informasjon om hvordan hver økt skal organiseres, er å finne på de neste sidene. Aktivitetene og tipsene som er foreslått, gjelder for både den lange og den korte versjonen. I tabellen nedenfor tar vi med noen spesifikke tips for en vellykket tilpasning til kort versjon.

Trinn	Tid	Tips
Historisk bakgrunn	1 time	Du kan bruke tilegnet kunnskap om et emne som allerede er dekket som utgangspunkt for prosjektet. Ellers anbefaler vi at du leser retningslinjene på side 13
Minnebegrepet	1 time	Dette er et avgjørende trinn. Vi anbefaler at du leser nøye gjennom retningslinjene på side 15
Historie og minne	1 time	Dette trinnet er utfordrende. For å lykkes er metodikken avhengig av god forståelse av begge begrepene. Vi foreslår at du leser nøye gjennom retningslinjene på side 16 og fokuserer så mye som mulig på ett enkelt aspekt ved minne (personlig, krig, sosialt, økonomisk osv.). For mange aspekter vil komplisere analysen

Trinn	Tid	Tips
Muntlige vitnesbyrd	2 timer	Intervju er den viktigste delen av metodikken. Noen ideer for å forkorte prosessen i forhold til den lange versjonen: be elevene intervju familiemedlemmer hjemme, gi dem spørsmålene, eller bruk en språktime til intervju. Vi foreslår at du leser nøye gjennom retningslinjene på side 18 og tilpasser dem deretter
Analyse	3 timer	Denne delen omfatter intervjuanalysen og i tillegg en sammenligning av historiske kilder og minnekilder. Vi anbefaler at du leser retningslinjene på side 23 og tilpasser dem deretter

VALGFRITT

Presentasjon av prosjektet	30' - 1 time	Det er viktig å bruke litt tid på å sikre at elevene forstår prosjektets mål og på å kartlegge kunnskapen de allerede har. Vi anbefaler at du leser retningslinjene på side 13 og tilpasser dem deretter
Besøk ved minnesmerke eller på museum	-	Vi anbefaler å besøke et lokalt museum eller et minnes- ted (f. eks. et krigsminnesmerke)
Kreativt produkt	-	Den kreative produksjonen viste seg å være en motive- rende faktor for elevene under pilotprosjektene. Du kan beholde dette som en del av metodikken, i form av hjemmelekser eller ved å samarbeide med kunst- eller IKT-timer. Se retningslinjene på side 26

5 Hva er målet i SEM@S?

Målet ved SEM@S er å utvikle følgende nøkkelkompetanse og spesifikk kompetanse³ og læringsutbytte⁴ gjennom å innføre begrepet minne i historieundervisningen.

5.1. Nøkkelkompetanse **NK**

NK1: Sosial kompetanse og samfunnskompetanse: kunnskap om hva som skjer på ditt sted, i ditt land, i Europa og i verden.

NK2: Lære å lære: å ta ansvar for egen læring

NK3: Kommunikasjon på morsmål/fremmedspråk

NK4: Digital kompetanse: grunnleggende IKT-ferdigheter

NK5: Kulturell bevissthet.

5.2. Spesifikk kompetanse **SK**

SK1: Å bruke kritisk tenkning der historiske eller geografiske beviskilder søkes eller samles

SK2: Å utvikle analytisk tenkning i håndteringen av informasjon

SK3: Å utvikle kreativ tenkning når man forsker på historisk sosial endring eller en traumatisk fortid

SK4: Å forbedre elevenes samarbeidsferdigheter

SK5: Å innføre en aktiv tilnærming til læringsprosessen der elevene lærer selvstendig

SK6: Å forbedre elevenes evne til å ta beslutninger

SK7: Å forbedre muntlig uttrykksevne på engelsk

SK8: Å bruke multimedieteknologi til å registrere minner som et resultat av læringsprosessen.

5.3. Læringsutbytte **LU**

LU1: Å finne og registrere informasjon, enten individuelt eller i en gruppe, fra de historiske eller sosiale kildene lærerne foreslår (primære og sekundære kilder) og gjennom IKT

LU2: Å intervju interessenter og vitner, sammenligne den tilegnede informasjonen med andre kilder fra et kritisk perspektiv, skille fakta fra meninger og analysere den sosiale og historiske konteksten for ytterligere og motstridende informasjon

LU3: Å gjennomføre gruppearbeid der forskjellige aspekter ved den historiske prosessen⁵ analyseres, med tanke på forskjellene mellom historie og historisk minne, forholdene mellom forskjellige faktorer og flere årsaker

LU4: Å planlegge, fordele oppgaver, drive frem og vurdere gruppearbeidet som elevene er bedt om å gjøre

LU5: Å dele det gjennomførte gruppearbeidet ved å forklare forskningen til elever fra andre europeiske land med hjelp av IKT-verktøy

LU6: Å lage kreative produkter (digital fortelling, utstilling) basert på informasjonen som er samlet inn (vitnesbyrd, litteratursamling, fotografier ...).

³Kompetanse er evnen til å anvende et læringsutbytte i en spesifikk kontekst (utdanning, arbeid, personlig eller profesjonell utvikling). Kompetanse er ikke begrenset til kognitive elementer (som involverer bruk av teori, begreper eller underliggende kunnskap); det omfatter funksjonelle aspekter (som innebærer tekniske ferdigheter) i tillegg til mellommenneskelige aspekter (f.eks. sosiale eller organisatoriske ferdigheter) og etiske verdier. (Cedefop, 2004, European Commission, 2006a). For mer informasjon: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/IL-Learning/keycomp_en.pdf

⁴Læringsutbytte er summen av kunnskap, ferdigheter og/eller kompetanse som et individ har tilegnet seg eller kan oppvise etter fullførelsen av en læringsprosess. (Europass).

⁵ For eksempel: politiske, økonomiske, sosiale, landskapsmessige, kulturelle og demografiske endringer.

Tabellen under forklarer nøkkelkompetanse og spesifikk kompetanse som prosjektet retter seg mot sammen med det forventede læringsutbyttet:

Nøkkelkompetanse		NK1: Sosial kompetanse og samfunnskompetanse					NK2: Lære å lære			NK3: Kommunikasjon på morsmål/fremmedspråk		NK4: Digital kompetanse	NK5: Kulturell bevissthet
Spesifikk kompetanse		SK1: Kritisk tenkning	SK1: Kritisk tenkning	SK2: Analytisk tenkning	SK2: Analytisk tenkning	SK3: Kreativ tenkning	SK4: Laganbeidserferdigheter	SK5: Aktiv og uavhengig læring	SK6: Ferdigheter i å ta beslutninger	SK7: Muntlig uttrykksevne		SK8: Bruk av IKT for å skape produksjon	
Læringsutbytte		LU1: Å finne og registrere informasjon	LU2: Å intervju interessenter og sammenligne informasjon	LU3: Å analysere forskjellene mellom historie	LU4: Å planlegge, fordele oppgaver, drive frem	LU5: Å dele gruppearbeid med europeiske elever	LU6: Å lage et kreativt produkt						
Fase	Aktivitet												
1. Generelle begreper	1.1. Før oppstart												
	1.2. Historisk bakgrunn	X			X								
	1.3. Minne-begrepet	X											
	1.4. Historie og minne	X			X								
2. Intervju	2.1. Forberedelse, intervjueteknikk		X		X			X					
	2.2. Intervjuobjektets bakgrunn, forberedelse av spørsmål		X		X			X					
	2.3. Intervju		X		X			X					
3. Analyse	3.1. Analyse av intervju				X			X					
	3.2. Sammenligning av minne og historia				X			X					
4. Kreativt produkt	4.1. Kreativt produkt							X					
5. Dele europeiske minner	5.1. Minnedeling							X		X		X	

6 Beskrivelse av undervisningsopplegget

Før oppstart

PRESENTASJON AV PROSJEKTET (1 time)

Mål

Å presentere undervisningsopplegget i sin helhet for elevene: emne, mål, aktiviteter og vurdering.

Forslag til aktiviteter

Det er viktig at elevene har en helhetlig oversikt over hva de kommer til å gjøre, hva de forventes å produsere og hvordan læringen vil bli vurdert.

Dersom du driver prosjektet i mer enn én klasse, kan du arrangere en felles presentasjon der alle elevene deltar.

Det kan være nyttig å sjekke elevenes forkunnskap for å organisere læringsprosessen og for å skaffe et grunnlag for vurderingen.

Dersom du vil vurdere elevenes læringsutbytte, kan det være en god idé å gi dem et spørreskjema (som til slutt kan suppleres med et spørreskjema etter prosjektet). Spørreskjemaene som ble brukt i pilotprosjektene er tilgjengelige på nettsiden, og du kan bruke eller tilpasse dem etter dine egne behov og mål (www.memoriesatschoolaranzadi-zientziak.org).

TIPS

Forsøk å gjøre presentasjonen så interessevekkende som mulig: gjør den annerledes enn ordinære timer (dvs. ta elevene ut av timen, bruk multimediaressurser osv.). På den måten vil elevene sannsynligvis være mer spente og motiverte overfor det nye prosjektet.

Fase 1: Generelle begreper

TRINN 1: HISTORISK BAKGRUNN (1 time)

Mål

Elevene utvikler en forståelse for den historiske konteksten for emnet/perioden.

Forslag til aktiviteter

Her foreslår vi noen aktiviteter for å nærme seg den historiske bakgrunnen til det valgte emnet/perioden. Forslagene våre er basert på en aktiv læringsprosess og er lagt opp til å vare ca. én time. Du kan velge andre metoder for å oppnå samme mål.

Aktivitet 1: Tidslinje.

Forberedelser:

- Ta den valgte historiske perioden og del den inn i 5–7 perioder kronologisk
- Identifiser én viktig lokal, nasjonal og europeisk hendelse fra hver periode og velg en av de tre for en dybdeundersøkelse.

- Lag laminerte kort (A4/A5), ett for hver hendelse, og illustrer med bilde om mulig. Du trenger ca. 20–25 kort, avhengig av antall elever/grupper i klassen. Merk ett kort som du ønsker at elevene skal undersøke nærmere, dvs. i dybden, med en rød ramme
- Forbered noen kilder som elevene kan bruke når de skal jobbe med den historiske perioden (lærebok, nettsider) og «dybdekortet»
 - Forbered en stor papirrull som elevene kan bruke til å lage en tidslinje. Del den inn i tidsperioder og tegn rader for lokale, nasjonale og europeiske hendelser på den. For eksempel:

	1940	1941	1942
Lokal hendelse			
Nasjonal hendelse			
Europeisk hendelse			

I timen:

- Del elevene inn i grupper på 4–5 elever per gruppe
- Hver gruppe får tre kort som de må plassere på den store tidslinjen på klasseromsvegg. De må identifisere korrekt både i hvilken periode dette skjedde, men også hvorvidt det var en lokal, nasjonal eller europeisk hendelse
- Ett av kortene er rødt og må derfor undersøkes nærmere og presenteres for resten av klassen i plenum ved slutten av timen
- Når tidslinjen er fylt med hendelser, presenterer gruppene kortene og legger vekt på den kunnskapen som nylig er oppnådd i forbindelse med det røde kortet. Elevene oppsummerer deretter arbeidet sitt gjennom å vise:
 - sammenhengene mellom lokale, nasjonale og europeiske hendelser
 - sammenhengene mellom hendelsene på hvert geografiske nivå
 - sammenhengene mellom fortid og nåtid.
- Dersom det er mulig, kan tidslinjen vises i klasserommet som en referanse gjennom hele prosjektperioden.

TIPS

Dersom du vil bruke tidslinjeaktiviteten, finnes det programmer som kan hjelpe elevene med å lage sin egen tidslinje: <http://www.timetoast.com/> eller <http://timerime.com/>

Aktivitet 2: Å forklare kilder.

- Læreren forbereder tre sett med kildemateriale fra perioden (én per valgt aspekt og én for hver elev)
- Del ut materialet og la elevene få 5–10 minutter til å lese, sjekke læreboken, svare på spørsmål osv
- Be elevene forklare sitt eget materiale for andre:
 - a. Én og én (aspekt 1)
 - b. I små grupper (aspekt 2)
 - c. Til hele klassen (aspekt 3).
- Be elevene diskutere kildene i plenum. Hvordan er kildene forskjellige? Hvordan har deres forståelse av hendelsen endret seg etter at de fikk tilgang til flere kilder? Identifiser konfliktområder eller uoverenstemmelser kildene imellom. Hva tenker de om de forskjellige kildenes pålitelighet?

Mål

Å gi elevene en innføring i minnebegrepet, hvordan det overføres og konstrueres.

Forslag til aktiviteter

Her foreslår vi en aktivitet som kan forklare begrepet minne og hvordan individuelle og kollektive minner bygges og kobles sammen. Forslaget er basert på en aktiv læringsprosess og er lagt opp til å vare én time. Du kan velge andre metoder for å oppnå det samme målet.

1. Be elevene gjøre følgende på forhånd som hjemmelektse:

- Tenk på en felles hendelse som hele klassen har vært med på (en klassesur, et avslutningsarrangement osv.) og skriv ned alt de husker om hendelsen
- Be foreldrene eller besteforeldrene deres dele minner om et symbolsk arrangement, en hendelse eller dato: Hva opplevde de den dagen? Hva husker de?

2. I timen ber du elevene sette seg i en sirkel. En elev skal ta et hyssingnøste og fortelle om et minne i forbindelse med klassehendelsen. Deretter kaster han eller hun hyssingen til en annen elev, som deler sitt minne fra den samme hendelsen. Så kaster han eller hun nøstet videre, og det vil da være noen andres tur til å fortelle om et annet minne. På denne måten lager elevene et nettverk av hyssingen mens de deler minner.

3. Etter å ha laget nettverket forteller eleven som holder enden av hyssingen om minnene hans eller hennes foreldre eller besteforeldre har om en bestemt hendelse eller dato. Rett etterpå vil han eller hun sende hyssingen til andre elever, som forteller om et annet minne koblet til den samme hendelsen mens han eller hun nøster opp hyssingen. På slutten av aktiviteten vil hyssingen være nøstet opp.

TIPS

- Å bruke hyssingen er valgfritt, men det hjelper elevene med å visualisere nettverket og sammenhengen mellom minner og personer rundt en bestemt hendelse. Det å sitte i en sirkel i stedet for ved pulten fremmer kommunikasjon om personlige minner og skaper en vennlig atmosfære
- Dersom du har noen primærkilder fra hendelsen som elevene diskuterer (fotografier, en film, et program osv.), kan elevene sammenligne sine minner med den offisielle fremstillingen. Hva slags informasjon inneholder minnene deres som de offisielle dokumentene ikke inneholder, og omvendt?
- Dersom du vil lære mer om begrepet minne, forklarer dokumentet "Minne og identitet: Teoretisk tilnærming" det teoretiske rammeverket til prosjektet når det gjelder minnebegrepet og dets forhold til identitet. Det kan være nyttig i forberedelsen til timen.

Mål

Å utforske, sammen med elevene, de eksisterende forskjellene mellom minne og historie i den valgte perioden.

Foreslåtte aktiviteter

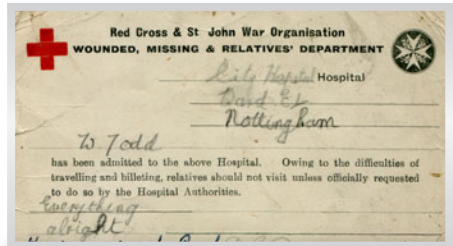
Del 1: Forklaring av begrepene historie og minne.

Du kan bruke følgende definisjoner med elevene dine:

- **Kollektivt minne:** er minner, ofte myteomspunne forestillinger om fortiden, som deles av en gruppe og som ivaretar den kollektive identiteten til denne gruppen eller dette samfunnet
- **Historisk minne:** er et forsøk en gruppe eller et samfunn gjør på å holde rede på fortiden sin, gjennom å vedlikeholde og viderefremme bildet eller forestillingen av fortiden som de har skapt, til framtidige generasjoner.
(Slike forsøk på å gjenfortelle fortiden oppstår ofte som en reaksjon på en følelse av at noe er tapt, som om fortidens hendelser var gått tapt, fortiet eller glemt. I slike tilfeller snakker vi om en prosess som handler om gjenvinning av historisk minne).

For å lettere forstå betydningen av begrepet historisk minne vil vi nå nevne noen hovedtrekk:

- 1. Hvert samfunn lager sitt eget bilde eller forestilling av sin fortid.** Dermed er historisk minne resultatet av en konstruksjonsprosess der hovedpersonene aktivt og selektivt skaper sine minner. De husker noen hendelser og glemmer eller fortier andre. Gjennom disse prosessene kan minne forvandle fortiden og skape en innbilt fortid som er verdifull for nåtiden.
- 2. Dette er grunnen til at minne kan endre seg.** Siden vi alltid ser på fortiden fra nåtiden, kan vårt syn på fortiden og de forbindelser vi etablerer til den, variere avhengig av våre nåværende omstendigheter. Vi må ta hensyn til at minnet alltid skapes i nåtiden. Problemene som oppstår oss i nåtiden, styrer vårt syn på fortiden og rekonstruksjonen vi skaper av den.
- 3. Historisk minne er ikke fortiden, men heller et produkt av et forsøk på å skape en forbindelse med fortiden:** det refererer til et forsøk på å huske (og minnes) tidligere hendelser og prosesser.
- 4. Det er nødvendig å gi klare definisjoner av både historisk minne og historie, og disse kan ha vært misvisende.** Minne er en eklektisk og selektiv rekonstruksjon av fortiden. Det blir skapt igjen og igjen, det er levende og basert på en dialog som handler om å glemme og å huske. Mennesker husker og glemmer fortiden i samsvar med nåtidens behov. Minne er ofte ubevisst at det stadig skapes og at det er utsatt for manipulering. Det er heterogent og spesifikt, kollektivt og individuelt på samme tid. Det er et avgjørende ledd i å skape og opprettholde individuell og samfunnsmessig identitet.
- 5. Historien, derimot, tilhører alle og ingen, fordi den gjør krav på å være en universell autoritet.** Den er bygget opp av store enheter (staten, etniske grupper, nasjonen) hvis fortid selektivt overtas, huskes, glemmes og skapes, men samtidig reproduseres og aksepteres i den felles bevisstheten. Den utgjør et fundament i etableringen av autentisitet for bestemte identiteter, for å tjene sitt medlemskap i det internasjonale samfunnet og for å støtte politisk uavhengighet, territoriell suverenitet og selvbestemmelse.

Når elevene har analysert definisjonene, er det nyttig å studere noen eksempler. Velg et velkjent og samfunnsmessig relevant historisk emne eller en periode som er forskjellig fra det eller den du undersøker i prosjektet. Presenter deretter følgende for elevene:

- **Minne:** Alle kilder til individuelle vitnesbyrd (audiovisuelle opptak, brev, nedskrevne minner osv.)
- **Historie:** Historiske forklaringer av konteksten eller hendelsen i seg selv, intervju med en historiker, dokumentar, lærebøker osv.
- **Kollektivt minne:** Et dokument som samler forskjellige individuelle minner. For eksempel en dokumentar, en publikasjon som inneholder forskjellige individuelle kilder osv.
- **Historisk minne:** Et minnedomene, forstått som objekter, materielle og abstrakte intellektuelle konstruksjoner som representerer og symboliserer det kollektive minne til en gitt sosial gruppering. Det kan være geografiske steder, monumenter, museer, institusjoner, hendelser, eller til og med myter, sanger, bøker og andre kunstverk.

Del 2: Besøk/workshops.

Besøk er svært motiverende for elever og kan gi nye vinklinger på ideene som diskuteres i timen. Under pilotprosjektene besøkte elevene museer, arkiver, monumenter, minnesmerker, symbolske steder og sin egen by mens de lette etter eksempler på historiske minner.

TIPS

Besøk og utflukter er ikke planlagt i undervisningsopplegget; ha dette i bakhodet når du planlegger dem, slik at du får nok tid til å gjennomføre alle trinnene i metodikken. Dersom du involverer foreldre, kan du organisere besøk utenom skoletiden med hjelp fra lokale organisasjoner eller frivillige som kan organisere besøkene.

TRINN 1: FORBEREDELSE AV INTERVJUTEKNIKK (1 time)

Mål

Å gi elevene et minimum av opplæring i intervjuteknikker, slik at de kan intervju vitner om minnene deres.

Foreslåtte aktiviteter

Disse aktivitetene forbereder elevene på å intervju et tidsvitne om deres erfaringer fra fortiden. Du må bestille et intervjuobjekt som kan komme til skolen ved slutten av prosessen slik at elevene kan omsette læringen i praksis.

1. Hva hører med i et godt intervju? (20 minutter).

Lærerne finner fram to korte klipp på youtube/radio av to forskjellige intervjuer – ideelt sett ett fra et nyhetsprogram og ett kjendis-/talkshowintervju. Vis hvert klipp til elevene og be dem ta notater.

- Hva tror de var intervjuerens mål?
- Hvilke teknikker bruker intervjueren for å få fram informasjon fra intervjuobjektet?
- Hvordan er intervjustilen? (dvs. aggressiv, vennlig, sjarmerende, formell)
- Hvordan håndterer intervjuobjektet spørsmålene?
- Synes elevene intervjuet var vellykket for intervjueren og intervjuobjektet?

Ønskes det en kortere aktivitet, kan ett intervjuklipp brukes. Alternativt kan elevene sammenligne ett TV-intervju og ett radiointervju og analysere forskjellen ved å se på personenes kroppsspråk.

2. Hvorfor skal vi bruke intervjuer i historieundervisningen? (10 minutter).

Spørsmål til hele gruppen – spør elevene hvorfor og hvordan vi bruker intervjuer i historie, og noter svarene. Trekk fram eksemplene fra dokumentarklipp. Hvordan er et intervju forskjellig fra (for eksempel) å lese noens selvbiografi eller se opptak fra en hendelse?

- Det kan være den eneste måten å samle vitnesbyrd på
- Å samle personlige erfaringer i stedet for offisielle versjoner kan være nyttig
- Det kan brukes til å fylle hull i kunnskapen
- Det kan vise hvordan mennesker husker hendelser etter en lang stund, og kan bidra til å sette hendelser i kontekst.

3. Hvilke egenskaper må en god intervjuer inneha? (15 minutter).

Be elevene tenke over hvorfor vi intervjuer. Handler det å intervju bare om kjendiser og politikere? Hva med jobbintervju? Hvordan kan intervjuer være nyttige for historien, og hvordan kan vi lykkes med dem?

Be elevene arbeide i grupper på 3 eller 4 og lag en liste over egenskaper som er nødvendige for en vellykket intervjuer. Bruk 10 minutter på aktiviteten og 5 minutter på å få tilbakemeldinger fra gruppen. Be en elev skrive ned egenskapene slik at du får en referanseliste for hele gruppen.

Det er mange egenskaper, som:

- Empati med intervjuobjektet – vær medfølende med intervjuobjektet, spesielt dersom emnet er ømfintlig eller spesielt opprørende
- Gode kunnskaper om emneområdet
- Tålmodighet
- Vennlig, høflig framtreten
- Interessert i mennesker
- Noen som kan holde på hemmeligheter – du bør alltid skaffe intervjuobjektets skriftlige tillatelse før du deler eller bruker noe de har fortalt deg
- Flink til å organisere
- Pålitelig og troverdig
- Kompetent med teknologi
- En sjonglør – noen som kan tenke, høre etter og dirigere samtidig, og mentalt notere hva man skal komme tilbake til senere
- Den viktigste egenskapen en god intervjuer må ha, er å være **flink til å lytte**. Du må kunne konsentrere deg om det intervjuobjektet forteller deg. Andre mennesker vil alltid kunne merke at du ikke gir dem din fulle oppmerksomhet.

Be klassen dele seg inn i små grupper med ett intervjuobjekt, én intervjuer, og én observatør. Øv på å gjøre korte intervjuer om emner som elevene synes det lett å snakke om, som for eksempel: Hva liker du å gjøre i fritiden? Hva gjorde du i helgen? Kan du beskrive din beste dag? Be elevene tenke over spørsmålene de stiller, hvor effektive de syntes spørsmålene var og om observatørene kunne ha forbedret intervjuet. Bytt rundt på rollene.

Tips for et godt intervju:

- Berolige intervjuobjektet
- Forsikre deg om at vedkommende er komfortabel og har vann tilgjengelig hvis dere skal snakke lenge
- Hold øyekontakt (pass på at det ikke er noen kulturelle problemer med dette)
- Sørg for at det ikke kommer støy utenfra
- Ha et åpent kroppsspråk
- Lytt, lytt, lytt
- Still korte, direkte spørsmål
- Snakk tydelig og enkelt – ett spørsmål om gangen
- Du må høres interessert ut til enhver tid.

Prøv å unngå følgende under intervjuet:

- Ikke avbryt – gi vedkommende tid til å fullføre svaret. Ikke lag lyder mens intervjuobjektet snakker. Bruk ikke-verbal kommunikasjon for å oppmuntre intervjuobjektet til å fortsette
- Ikke motsi eller argumenter med intervjuobjektet ditt
- Ikke press vedkommende. Noen personer trenger tid for å samle tankene
- Ikke skift emneområde – sier de noe interessant, så utforsk dette videre – det kan være din eneste sjanse
- Ikke glem hva du har spurt om, i tilfelle de ber deg gjenta det!

Gå igjennom tipsene med elevene mens du forsikrer deg om at de forstår hvorfor de er viktige og hva det mulige utfallet kan være for intervjuet dersom de ikke blir fulgt.

· **Flerfaglig tilnærming:** Dette steget bør utføres i norsktimen

· **Nyttige nettsteder:**

· www.le.ac.uk/emoha/howtointerview

The East Midlands Oral History Archive – en veiledning i det å intervju

· www.ohs.org.uk

Oral History Society's nettsted, som har et eksempel på et skjema om opphavsrettigheter på www.ohs.org.uk/public_docs/ohs_recording_agreement.pdf

· www.oralhistory.org/do-oral-history/principles-and-practices/

Oral History Association om prinsipper og "beste praksis" i muntlig historie.

TRINN 2: INTERVJUOBJEKTETS BAKGRUNN, FORBEREDELSE OG INNØVING AV SPØRSMÅL (1 time)

Mål

Å forklare konteksten for vitnesbyrdene og hjelpe elevene med å forberede spørsmålene ut ifra vitnets profil.

Foreslåtte aktiviteter

Du må bestille et intervjuobjekt som kan komme til skolen ved slutten av prosessen slik at elevene kan omsette læringen i praksis.

1. Introduser intervjuobjektene som elevene kommer til å møte.

Forklar elevene at de kommer til å intervju et tidsvitne om vedkommendes opplevelser rundt en hendelse eller hendelser i fortiden.

- Vis elevene et kort klipp fra et eksisterende intervju, om mulig. Del klassen i to, som igjen deles i små grupper
- Gi halvparten av gruppene kildemateriale om personen: fotografier, sitater, livshistorie, informasjon om hvem vedkommende er og hva han eller hun har opplevd
- Gi den andre halvdel litt kildemateriale om hendelsen de kommer til å intervju om, f.eks. nyhetsrapporter, utdrag fra formelle historier, fotografier
- Be hver gruppe bruke sitt kildemateriale til å skrive en kort rapport om personen eller hendelsen der de bruker overskriftene hvem, hva, når, hvor, hvorfor?

2. Forberede et intervju (20 minutter).

Elevene arbeider i små grupper for å planlegge og forberede sitt intervju med personen som ble introdusert i den forrige øvelsen, som om de var en profesjonell historiker. Be dem planlegge:

- Rommet og fasilitetene: hvor skal de avholde intervjuet? Hvilke ressurser trenger de? Hvordan skal de sørge for at intervjuobjektet føler seg bekvem?
- Hva slags spørsmål skal de stille? Elevene burde forberede en liste på 10–12 spørsmål og tenke nøye over hva slags informasjon de vil ha fra intervjuobjektet og i hvilken rekkefølge
- Be dem bestemme hvem fra gruppen som skal stille spørsmålene. Hvordan skal de sørge for at de opprettholder øyekontakt og kommunikasjon med intervjuobjektet? Elevene bør øve på å stille spørsmål utenat heller enn å lese opp fra en liste.

Dersom elevene utfører intervjuene utenfor skolen, må du forsikre deg om at du gir dem noen retningslinjer og anbefalinger:

- Elevene bør kun intervju noen de kjenner eller som skolen har gjort en avtale med. De bør ikke gå alene
- De bør forsikre seg om at rommet de bruker er passende (stille, komfortabelt osv.)
- Gi elevene råd om å spørre hvorvidt intervjuobjektene er villige til å dele ytterligere materiale slik som fotografier, brev, dokumenter osv. med dem.

TIPS

· Nyttige nettsteder:

- www.le.ac.uk/emoha/howtointerview
The East Midlands Oral History Archive – en veiledning i det å intervju
- www.ohs.org.uk
Oral History Societys nettsted, som har et eksempel på et skjema om opphavsrettigheter på www.ohs.org.uk/public_docs/ohs_recording_agreement.pdf
- www.oralhistory.org/do-oral-history/principles-and-practices/
Oral History Association om prinsipper og "beste praksis" i muntlig historie.

TRINN 3: INTERVJU (2 timer)

Mål

Elevene intervjuer vitner eller deres etterkommere for å hente frem personlige minner om den historiske perioden eller emnet som undersøkes.

Foreslåtte aktiviteter

Du bør bestemme deg for et format og en metode for gjennomføringen av intervjuene ut ifra antall vitner som er tilgjengelig, gruppens ferdigheter og antallet elever. Du må for eksempel bestemme deg for hvordan klassen skal deles inn i grupper, om vitnene skal komme til skolen eller du skal intervju dem et sted som har relevans for minnene deres, hvor mange vitnesbyrd du kommer til å trenge osv.

Å snakke med intervjuobjektene i små grupper er en god måte å sørge for at intervjuobjektene ikke føler seg truet på. En klasseromsdiskusjon på slutten kan gi elevene anledning til å komme med noen generelle spørsmål og sette ord på læringen sin. Du kan spørre dem hva de har lært av intervjuet (kunnskap, følelser) slik at elevene lærer av hverandre i tillegg til av intervjuobjektene, og du kan spørre intervjuobjektene hvordan det kjennes å bli intervjuet.

Noen ideer om hvordan intervjuene kan håndteres:

Før intervjudatoen forklares intervjuobjektet om formålet med intervjuet og hvor lang tid det antagelig vil vare. Gjør dette skriftlig, og legg med all informasjon om transportordningen. Be vedkommende ta med alle relevante fotografier og dokumenter.

Elevene bør allerede ha god kunnskap om tidsperioden og ha forberedt noen spørsmål. Test alt av utstyr som skal brukes til opptak av intervjuet for å forsikre at det er i god stand, og pass på at du har reservebatterier og minnekort tilgjengelig. Ha i bakhodet at noen vitner kan kvie seg for lyd- og bildeopptak, og da er det viktig å snakke med dem før intervjuet.

Ved ankomst minnes intervjuobjektet på at dere skal fokusere på vedkommendes minner og erfaringer. Fortell ham eller henne at elevene vil lede intervjuet, basert på spørsmål som er forberedt på forhånd. La intervjuobjektet sitte i en behagelig stol som en del av gruppen slik at de føler seg inkludert. Be intervjuobjektet presentere seg, og begynn med å stille noen bakgrunsspørsmål slik at intervjuobjektet kan slappe av. Bestem på forhånd hvem som skal stille hvilke spørsmål og i hvilken rekkefølge. Følg godt med i tilfelle intervjuobjektet blir slitent. Be om avklaringer på punkter som intervjuobjektet tar opp dersom du er usikker på hva de mener – dette er sannsynligvis din eneste sjanse. Intervjueren bør aldri uttrykke sin egen mening eller bedømme det intervjuobjektet sier.

Ved slutten av intervjuet må du huske å takke intervjuobjektet og be vedkommende undertegne et fullmaktsskjema slik at du kan bruke intervjuet til forskning og utdanning. Spør intervjuobjektet hva de syntes om intervjurunden. Husk å ta backup av intervjuene slik at de ikke går tapt.

TIPS

- Det er høyst tilrådelig å ta opp intervjuene på bånd for senere analyse, men først må du spørre intervjuobjektet om tillatelse. Dersom intervjuobjektet ikke vil tas opp, bør du sørge for at ansvaret for å ta notater roterer blant elevene
- Som et alternativ, avhengig av emnet som er valgt, kan elevene intervju et familiemedlem. Det vil gjøre metodikken kortere og bringe emnet nærmere elevene
- **Flerfaglig tilnærming:** Dette trinnet kan utføres i norsktimen.

Fase 3: Analyse

TRINN 1: INTERVJUANALYSE (2 timer)

Mål

Elevene identifiserer hovedideene til intervjuobjektene og hvordan de forholder seg til den historiske perioden.

Foreslåtte aktiviteter

Analyse av intervjuene må planlegges nøye. Dersom intervjuobjektet møtte i klasserommet, er det tilrådelig å utføre analysen så fort som mulig etter at elevene har fullført intervjuene. Når de analyserer intervjuene, bør elevene forsøke å:

- Plassere intervjuobjektets personlige minner i den historiske konteksten de har lært om
- Identifisere ny kunnskap og informasjon med tanke på til den historiske hendelsen/prosessen
- Skille mellom når intervjuobjektet snakker om historiske fakta og når de uttrykker sin egen mening
- Forstå når intervjuobjektene snakker om sin egen erfaring eller om noen andres (dette er spesielt relevant for vitner til en spesifikk hendelse, for eksempel et militært slag)
- Gjenkjenne intervjuobjektene følelser og deres opphav
- Identifisere hvordan historiske hendelser/prosesser endrer individers liv og konsekvensene av dette (særlig relevant for krig og traumatiske hendelser)
- Anerkjenn at det finnes forskjellige synspunkter på den samme historisk hendelsen.

Du kan stille elevene følgende spørsmål:

- Hørte du noe som har overrasket deg?
- Sa intervjuobjektet/-objektene noe som var i strid med det du allerede hadde lært?
- Uttrykte intervjuobjektene noen meninger om det som skjedde?
- Uttrykte intervjuobjektet sine egne eller andres meninger?
- Hva lærte du om vedkommendes følelser ved å se på ansiktet, høre på stemmen, på bevegelsene?
- Var det noen spørsmål vedkommende ikke ville svare på, ikke kunne svare på, eller der han eller hun snakket, men ikke svarte på spørsmålet?
- Har intervjuet endret det du vet om perioden?

TIPS

Å snevre inn intervjuobjektene på et vanlig tema relatert til emnet eller prosessen du jobber med, vil gjøre analysen enklere og hjelpe elevene å lære av hverandre.

TRINN 2: Å SAMMENLIGNE HISTORIE OG MINNE (2 timer)

Mål

Å sammenligne og vurdere forholdet mellom minne og historie i hvert emne.

Foreslåtte aktiviteter

I dette trinnet beskriver elevene hva de forskjellige kildene de har brukt sier om emnet, og analyserer hvordan disse kildene er forskjellige. De identifiserer hvordan minnene som forholdet seg til det valgte emnet er bygget opp, og sammenligner individuelt og kollektivt minne.

Denne delen av metodikken er utfordrende, siden elevene nå jobber med minnebegrepet i praksis, ikke bare i teori. Lærerne bør oppmuntre til diskusjoner og presentasjoner av elevenes egne ideer.

Først må elevene lage et sammendrag av det de har lært. Du kan gjøre dette med følgende spørsmål:

1. Hvilken periode i historien eller hvilket emne har du lært om?
2. Hvilke kilder har du brukt for å finne ut om denne perioden/dette emnet (lærebøker, andre dokumenter, filmer, museer, minnesmerker, filmer, intervju)? Vær spesifikk. Internett er ikke en kilde.
3. Oppsummer det kildene sier om emnet.

Spørsmål 2 og 3 kan besvares via denne malen:

Kilder	Hva forteller denne kilden deg om emnet?
Lærebok	
Andre dokumenter og materialer – beskriv (Brev? Dagbøker? Loggbøker? Romaner? Filmer?)	
Museum/er – beskriv hva og hvor	
Minnesmerke(r) – beskriv hva og hvor	
Intervju med tidsvitner – beskriv hvem	

4. Forteller disse kildene forskjellige historier? I så fall, hvordan skiller disse historiene seg fra hverandre?

(Det kan være at kildene faktisk motsier hverandre, men oftere kan det være perspektivene som er forskjellige. Oppmuntre elevene til å se etter begge)

5. Hvorfor er historiene / minnene forskjellige?

(Hvorfor blir historiske hendelser husket på forskjellige måter? Hvordan har minnet relatert til emnet blitt bygget opp? Representerer denne historiske perioden eller denne hendelsen noe som en gruppe eller en nasjon helst ville glemt eller husket på en bestemt måte? Hvordan og hvorfor? Avhengig av emnet og tilnærmingen som er brukt kan det være nyttig å skille mellom det individuelle og det kollektive nivået her. Hjelpemidler som kan brukes for å finne ut hvorfor minner skiller seg fra hverandre, vil være avhengig av emne og tilgjengelighet, men disse kan for eksempel være aviser, fotografier, kunstverk, bøker, bilder osv.)

Forsikre deg om at selve analysen er fullført før du går videre til kreativt produkt (noe elevene ofte ivrer etter å gå videre til). Erfaringer fra pilotprosjektene viste at dersom analysen var dårlig, ville det kreative produktet bli en øvelse i å «fortelle hendelsens historie» heller enn en analyse av historie og minne.

TIPS

- Det kan være en god idé å la elevene jobbe systematisk gjennom spørsmålene nevnt ovenfor. På den måten kan de først gjennomgå en deskriptiv fase (spørsmål 1 til 3), der de dokumenterer hva forskjellige kilder sier om emnet (spørsmål 2 og 3, alternativt malen)
- Her kan det være nyttig å gjennomgå på nytt noen av de historiske kildene fra fase 1. Den mest utfordrende fasen er når elevene analyserer hvorvidt kildene forteller forskjellige historier og hvorfor (spørsmål 4 og 5). Det er her minne manifesterer seg.

Fase 4: Kreativt produkt

TRINN 1: KREATIVT PRODUKT (5 timer)

Mål

Elevene bør kombinere den historiske informasjonen med minnene de har oppdaget (objektivt og subjektivt synspunkt på samme perioden) og analysere forholdet mellom dem fra et kritisk ståsted.

Foreslåtte aktiviteter

Det kreative produktet kan være resultatet av arbeidet som er gjort, ved å samle erfaringene fra anvendelsen av metodikken. Historisk informasjon og minne bør begge være til stede, i tillegg til elevenes personlige synspunkter.

Den viktigste delen av dette trinnet er prosessen der man skal tenke gjennom og utvikle analysen, ikke selve produktet.

Formatet avhenger av hvor mye tid som er tilgjengelig. Du kan diskutere det med elevene og finne ut hvilke ideer som motiverer dem best. Noen ideer som allerede har vært brukt:

- **Digitale historier:** Design og produksjon kan ta mye tid. Dersom du har lite tid, kan du vurdere å utvikle en annen type kreativt produkt. Forsikre deg om at elevene allerede har den tekniske kompetansen og at det nødvendige utstyret og programvaren er tilgjengelig på skolen dersom du velger denne muligheten. Elevene kan lage digitale historier i IKT-timen som en del av et flerfaglig prosjekt
- **Presentasjon:** Dette er en grei måte å sette sammen materiale (bilder, kart, personlige dokumenter osv.), vitnesbyrd (vitners bilder og intervjuet), personlige tanker osv. på, som ikke krever høye IKT-ferdigheter. Elevene kan utvikle IKT-ferdighetene sine gjennom bruk av mer kreative nett-baserte presentasjonsverktøy som f.eks. Prezi (www.prezi.com)
- **Utstilling:** Å samle objekter eller bilder fra perioden er en god måte å involvere familier i prosjektet på (spør hjemme om fortidsobjekter og -minner). Du kan samarbeide med et lokalt arkiv eller museum som er villig til å låne ut gjenstander, eller skaffe kopier av dokumenter til skolen som du kan bruke i en utstilling. Dette er også en god måte å synliggjøre prosjektet på for resten av skolen
- **Dokumentarfilm:** Dette innebærer mye arbeid utenom skoletiden, samt støtte fra eksperter. Hvis elevene virkelig er motiverte og du klarer å finne ressurser til teknisk støtte eller samarbeide med eksterne partnere, er det en veldig god mulighet.

TIPS

- **Pass tiden:** Velg et kreativt produkt som ikke tar for mange timer og som gjør det mulig å nå målene
- Det er viktig at de valgte formatene er motiverende for elevene

- Hvis skolen er enig og elevene er motiverte, kan de utføre det kreative produktet utenom skoletiden, så sant de får støtte fra en veileder som kan hjelpe dem gjennom den kreative produksjonsprosessen
- **Flerfaglig tilnærming:** Dette trinnet kan utføres i kunst- eller IKT-timene. Prosjektet kan utvides gjennom samarbeid med en designteknologiavdeling som kan lage en orientering til elevene, for eksempel for å designe et eget minnesmerke til minne om den hendelsen de har forsket på
- Les eksempelstudier fra pilotprosjektene for videre informasjon om de forskjellige erfaringene med kreative produkter.

Det kan være nyttig å gi elevene instruksjoner om hva de skal gjøre. Her er et eksempel på en orientering for en digital fortelling som ble brukt i det britiske pilotprosjektet:

Skriv en digital historie basert på en av personene du intervjuet i forrige uke. Historien din bør inkludere lyd og bilder, og bør:

- Fortelle oss noe om personens historie
- Forklare hvordan individets historie passer inn i konteksten av andre verdenskrig
- Inkludere noen av dine egen tanker og følelser.

I arbeidet med den digitale fortellingen vil du måtte:

- Gjennomgå det du har lært om personen og revidere historien vi har studert om andre verdenskrig
- Skrive og ta opp et lydmanuskript
- Lage et storyboard for din digitale historie og identifisere hvilke bilder du trenger.

Fase 5: Dele europeiske minner

TRINN 1: MINNEDELING (2 timer)

Mål

Å utvikle en følelse av å være europeer gjennom å lære om andre elevers erfaringer.

Foreslåtte aktiviteter

Denne aktiviteten fremmer forståelsen av Europas sosiale historie, prestasjoner og problemer. En kritisk forståelse av historie og minne krever kunnskap og bevissthet om tilstedeværelse av forskjellige perspektiver og synspunkter og en forståelse av at historiske hendelser har flere årsaker.

En kritisk forståelse av historien hjelper elevene å forstå samtiden og dens utvikling. Faktisk viser den forskjellige kulturers bidrag til samfunnet og fremmer en følelse av tilhørighet. Det er viktig å vise at verdensborgerskap er kompatibelt med lokal identitet.

Det vi foreslår her, kan gjøres med eller uten en partnerskole.

- Dersom du ikke implementerer metodikken i partnerskap med noen skoler i Europa, kan du bruke SEM@S-databasen for å finne ut om andre skolars erfaringer
- Er du involvert i et transnasjonalt partnerskap, kan du bruke den samme aktiviteten til å dele det du har gjort i løpet av timene.

Det kan være en god idé å henge opp et europakart i klasserommet slik at elevene kan finne partnerlandet og merke det med emnet og perioden som dekkes. Relevante ressurser i denne prosessen er materialene som ligger i databasen: Sammendrag, materialer brukt av elever eller de kreative produktene de har laget, selv om de er på et annet språk.

La elevene dine oppsøke databasen på egen hånd, slik at de fritt kan se på emner og minner. Be så elevene:

- Finne et emne som mer eller mindre samsvarer med det emnet dere har jobbet med (for eksempel en tilsvarende periode eller noe som skjedde på samme sted). Hvis ikke, velg et emne som du synes er interessant, eller velg et land du er interessert i og se hva de har jobbet med der
- Gi en kort beskrivelse:
 - Hvilket land?
 - Hvilket emne?
 - Hvilken periode?
 - Hva er konklusjonen fra analysen av historisk minne fra denne perioden?
- Visste du noe om dette perspektivet fra før? Hva har du lært som er nytt? Er det noe du ikke forstår, og som du gjerne ville lært mer om?
- Er dette veldig forskjellig fra det emnet vi har jobbet med, eller er det noen likhets-trekk med det du har lært om historisk minne i et samfunn?

TIPS

- Dersom du ikke har en partnerskole, kan du se på avsnittet **Database for europeiske minner** (side 33) for å lære mer om databasen til SEM@S
- Vil du lære mer om hvordan du finner en partnerskole å jobbe med og noen ideer om hvordan du kan dele minnene dine med dem, les avsnittet **Deling med en partnerskole** (side 34).

Nedenfor er en liste med en rekke kriterier som kan brukes til å vurdere tilegnelsen og utviklingen av nøkkelkompetansene (NK) og den spesifikke kompetansen (SK) som tas opp i SEM@S-metodikken. Disse er ment som et utgangspunkt for en vurdering i henhold til gjeldende læreplaner og elevenes alder og ferdighetsnivå.

Nøkkelkompetanse

NK

NK1: Sosial kompetanse og samfunnskompetanse: kunnskap om det som skjer på ditt sted, i ditt land, i Europa og i verden.

Eleven:

- Forstår at deres sted/land/Europa/verden kan observeres og analyseres
- Forstår at deres sted/land/Europa/verden har forutsigbare trekk
- Forstår hvordan deres sted/land/Europa/verden skaper og praktiserer lover
- Forstår at deres sted/land/Europa/verden har ulike roller for ulike sosiale sammensetninger.

NK2: Lære å lære: å ha ansvar for egen læring.

Eleven:

- Tar avgjørelser om hvordan man formulerer et problem
- Fullfører gitte oppdrag i tide
- Viser vilje til å gjøre en jobb best mulig
- Jobber selvstendig/beholder fokuset.

NK3: Kommunikasjon på morsmål/fremmedspråk.

Eleven:

- Forstår forskjellige sjangre
- Skriver hele og varierte setninger
- Skriver tydelig
- Bidrar med relevante kommentarer i diskusjoner.

NK4: Digital kompetanse: grunnleggende ferdigheter for å bruke IKT.

Eleven:

- Bruker IKT til informasjonssøk og i eget arbeid
- Analyserer informasjonen som er tilgjengelig på internett og vurderer dens verdi
- Håndterer informasjon fra internett
- Deltar i online-samarbeid, viser trygg bruk av digitale verktøy.

NK5: Kulturell bevissthet.

Eleven:

- Anerkjenner at verdier, normer og tradisjoner påvirker vårt syn på verden
- Forstår at verdier, normer og tradisjoner endrer seg over tid
- Anerkjenner behovet for å forstå effekten av disse faktorene og analyserer samtidig atferden til tidligere generasjoner
- Forstår at kulturell bevissthet kan formes og berikes aktivt.

SK1: Å bruke kritisk tenkning når historiske eller geografiske kilder søkes eller samles.

Eleven:

- Forstår mangfoldet av historiske og geografiske kilder
- Gjør anslag basert på observerte mønstre i stedet for tilfeldig gjetting
- Bruker en rekke strategier for å anslå, beregne og løse problemer
- Forstår at materiell kultur har en viktig rolle i utforming av det levende miljøet.

SK2: Å utvikle analytisk tenkning i behandlingen av informasjon.

Eleven:

- Løser problemer og forsvarer sitt eget resonnement
- Forstår behovet for kritisk evaluering av forskjellige kategorier av kildemateriale
- Tar avgjørelser om hvordan man setter opp et problem
- Viser selvkontroll.

SK3: Å utvikle kreativ tenkning i forskningen på historisk sosial endring eller en traumatisk fortid.

Eleven:

- Forstår at alle steder/land/Europa/verden har forskjellige fortider
- Viser empati i evalueringen av beslutningsprosesser fra ulike sosiale aktører
- Viser forskjellige historiske kilders rolle i vurderingen av sosiale endringers natur
- Forstår behovet for å referere til forskjellige nivåer av sosial organisering i forskningen på sosiale endringer.

SK4: Å forbedre elevers samarbeidsferdigheter.

Eleven:

- Viser samarbeidsvilje
- Bruker skoletiden effektivt
- Følger reglene i klasserommet/skolen
- Viser respekt/hensyn til sine jevnaldrende.

SK5: Å introdusere en aktiv tilnærming i læringsprosessen og å lære uavhengig .

Eleven:

- Søker hjelp når det trengs gjennom kommunikasjon med jevnaldrende og voksne
- Deltar aktivt i klasseaktiviteter
- Påtar seg personlig ansvar for egne handlinger
- Tar utfordringer.

SK6: Å forbedre elevenes kapasitet til å ta beslutninger.

Eleven:

- Viser selvtillit og uavhengighet
- Forstår at omstendigheter endrer seg og ser behovet for å reagere
- Bytter aktiviteter stille og kjapt
- Påtar seg personlig ansvar for egne handlinger.

SK7: Å forbedre muntlig uttrykksevne på engelsk.

Eleven:

- Evner å snakke selvstendig innenfor en rekke sjangre
- Reagerer kjapt og tilstrekkelig på endrede samtalekonvensjoner
- Komponerer setninger med interessante, spesifikke ord
- Trekker konklusjoner, viser til kontraster, og sammenligner ideer i en historie.

SK8: Å bruke multimediateknologi til å registrere minner.

Eleven:

- Vet hvordan man bruker multimedia, som f.eks. lydbøker, videokameraer, MP3-spillere osv. for å få tilgang til forskjellige typer informasjon og ferdigstille tildelte oppgaver
- Har elementære tekniske ferdigheter i bruk av forskjellig multimediateknologi for å registrere minner
- Har de nødvendige ferdighetene for å håndtere og analysere data kritisk
- Utfører sammenhengende presentasjoner ved hjelp av forskjellige media.

Database for europeiske minner

SEM@S-databasen har to mål:

- Å samle erfaringer og materiale fra skoler som skal brukes i delingsfasen av metodikken
- Å hjelpe lærere med å finne informasjon om arbeider i forskjellige skoler som allerede har testet metodikken og kan gi tilbakemelding og ideer om hvordan emner skal tilnærmes.

Databasen til SEM@S er tilgjengelig på:

<http://memoriesatschool.aranzadi-zientziak.org>

Databasen er bygget opp av mapper som har navn etter det landet/emnet skolen dekker. Når du først er inne, vil du finne 6 forskjellige typer informasjon:

- 1. Historisk bakgrunn** (se mal): Land, emne, periode, hvorfor er det et relevant emne for skolen/samfunnet?
- 2. Minner** (se mal): Intervju, besøk, tilleggsilder.
- 3. Forholdet mellom historie og minne** (se mal): Nye perspektiver, hva har elevene lært av dem osv.
- 4. Det kreative produktet** (elevenes arbeid).
- 5. Kilder som er brukt** (grafisk eller audiovisuelt materiale brukt i løpet av prosjektet: fotografier, kart, brev, linklister osv.).
- 6. Informasjon for lærerne** (se mal): Tekniske og pedagogiske problemer som kan være relevante for lærerne som inspirasjon til å planlegge deres egne aktiviteter (elevenes alder, metodene som er brukt, råd, erfaringer med deling osv.).

Tanken er at denne databasen vokser etter hvert som lærere laster opp ny informasjon etter å ha brukt metodikken.

Derfor ber vi deg ta tid til å bidra med dine egne erfaringer for å berike databasen og hjelpe framtidige lærere. Ta kontakt med prosjektkoordinatorene dersom du vil laste opp din erfaring: martinez@aranzadi-zientziak.org eller zuzendaritza@aranzadi-zientziak.org

Deling av minner med en partnerskole

Å ha en partnerskole betyr at ett eller annet sted i Europa er det en gruppe elever som bruker metodikken på samme tid som deg. Det betyr at elevene ikke bare kan dele minnene de lærer om på slutten av prosjektet, men at forskjellige kontaktkanaler kan etableres mellom elevene.

Selv om det er fint at de to skolene fokuserer på lignende emner, er det ikke nødvendig, siden formålet med å dele minner er å bli bevisst på den europeiske dimensjonen ved historie og samfunn.

Partene må i fellesskap bestemme hva som skal være kommunikasjonsspråket. Vanligvis vil det være engelsk, men i noen tilfeller vil skoler være interesserte i å bruke et tredje språk. Vær tydelig på hvilket språk du vil bruke i utvekslingen når du ser etter en partner. Kontinuerlig deling vil forbedre elevenes skriftlige og muntlige kommunikasjonsevner på det valgte språket.

Å organisere kontinuerlig deling kan kreve mye koordinering, så lærere må være virkelig motiverte og ha tid og tilgjengelig støtte.

IKT tilbyr et bredt sett med verktøy som kan hjelpe elever å kommunisere. Sosiale nettverk eller Web 2.0-programmer tillater kontinuerlig deling av erfaringer gjennom hele metodikken. Alternativt kan en internettkonferanse (f.eks. over Skype) være eneste kommunikasjonskanal gjennom hele prosessen, men det gir elevene muligheten til å utvikle muntlige språkevner på et fremmedspråk. Ideelt sett er en kombinasjon av begge den beste måten å la elevene komme i kontakt på for å dele erfaringer og minner. Nedenfor vil du finne noen retningslinjer og praktiske råd for å organisere prosjektdeling ved hjelp av IKT-verktøy.

Slik finner du en samarbeidspartner:

e-Twinning-portalen er en gratis og trygg plattform for kontakt mellom lærere, for å utvikle samarbeidsprosjekter og for å dele ideer i Europa. Den er utviklet og støttet av EU (www.e-twinning.net).

Europeiske utdanningsprogrammer (som Comenius) kan bidra til å etablere mer stabile partnerskap og finansiere mobilitetsprosjekter mellom skoler. Du kan be om mer informasjon hos ditt nasjonale byrå: http://ec.europa.eu/education/lp/national-agencies_en.htm.

Du kan også kontakte foreninger eller lokale organisasjoner for lærere eller skoler.

TIPS FOR Å SETTE OPP EN SKYPE-KONFERANSE

Basert på erfaringene fra pilotprosjektene i tiden januar–juli 2012 er det utfordringer og vanskeligheter med de praktiske og tekniske aspektene ved denne aktiviteten.

Til tross for disse hindringene anbefales det at deltagerne i dette prosjektet prøver å kommunisere med andre deltakerland for å dele erfaringer fra implementeringen.

Klasserommet bør forberedes teknisk (se følgende Retningslinjer og Anbefalinger). Utstyret må sjekkes før Skype-konferansen for å unngå funksjonsfeil med høyttalere, kameraer osv.

Elever bør forberede innledende «bli kjent»-spørsmål til partnerskolen for å utvikle bedre forståelse av hverandre. Samtalen bør planlegges av elever og overvåkes av en lærer.

En forenklet versjon av en Skype-konferanse kan være én datamaskin og en liten, utvalgt gruppe fra hvert land. I løpet av økten kan gruppene roteres for å sørge for at flere elever blir involvert.

For en full klasseversjon kan klassen deles inn i grupper på fem som bruker en bærbar datamaskin til samtalen. En videokonferanse på opptil ni personer på hver sin bærbare datamaskin kan brukes, men dette er ikke gratis programvare i Skype og krever et dagspass eller Skype premium-medlemskap.

Eksempler på spørsmålsområder i denne første runden:

- Om personen selv: navn, alder, plassering, hobbyer, preferanser
- Om skolen: størrelse, antall elever, emne og disipliner
- Om landet: hva kan de andre elevene om det andre landet? Innbyggere, byer, berømte personer osv.
- Om forskjellene og likhetene mellom de to landene.

I en konkluderende runde kan tanker rundt det kommende prosjektet introduseres::

- Tanker rundt emnet, informasjon om hva hver gruppe har valgt
- Om hva som er gjort så langt
- Informasjon om de muntlige vitnesbyrdene – hvem skal intervjues? Hva håper elevene å finne ut?

Retningslinjer

Forberedelse

For den enkle versjonen kan lærerne i de respektive landene utveksle Skype-navn.

For klassekonferansen må lærerne ha samlet inn en fullstendig liste over elevenes Skype-navn for å kunne utveksle søkbare navn til Skype-partnerklassen. Dato og tid for konferansen bør selvsagt planlegges og bekreftes skolene imellom. Vær bevisst på tidsforskjeller mellom europeiske land og pass på at du vet hvilken tidssone du jobber med!

Før Skype-konferansen

1. Ta kontakt med den andre klassen på e-post og få tak i Skype-navn.
2. Diskuter:
 - Dato og tid for en Skype-prøve for å teste tilkobling og video- og lyd kvalitet
 - Dato og tid for klassekonferanser.
3. Bli enige om hvem som leder konferansen (tilrettelegger).
4. Definer hvilket stadium hver skole er på. Det skal være mulig å ha en nyttig Skype-konferanse selv om dere er på forskjellige stadier i prosjektet.
5. Bli enige om hvem som vil delta på konferansen (hvis mindre grupper deltar er det lettere for elevene å få kontakt og snakke).
6. Bli enige om en strategi for hva som skal gjøres dersom du ikke klarer å koble til eller hvis lyd- eller bildetilkoblingen bryter sammen midtveis. Vil du legge på og ringe en annen gruppe? Hvem er ansvarlig for å gjøre hva? Kunne du bruke chat-funksjonen på Skype for å kommunisere problemer med bilde eller lyd?

Under Skype-konferansen

1. Bruk et par minutter på hvert medlem av hver gruppe slik at de kan presentere seg.
2. Tilretteleggeren skisserer raskt agendaen.
3. Hold diskusjonen.
4. Sluttkonferanse: Hva skjer nå? Skal vi møtes igjen og i så fall hvordan skal vi arrangere det?

Når dere bruker Skype som gruppe, kan ikke personen/gruppen dere snakker med, se hele rommet. Hvis noen følger med på andre ting i rommet kan personen/gruppen på den andre siden bli forvirret og distraheret. Læreren bør forsøke å sikre at elevene holder fokuset på samtalen de har på skjermen. Du bør forsikre deg om at dere er i et stille rom uten eksterne distraksjoner.

TIPS

Denne aktiviteten kan holdes i engelsk- eller IKT-timen.

Du kan organisere bare én sluttkonferanse eller flere samtaler på forskjellige stadier i prosjektet.

· **Nyttige linker for bruk av Skype:**

- Last ned Skype: <http://www.skype.com/intl/en/welcomeback/>
- Skype-støtte: <https://support.skype.com/en/>

Forhåndsarbeid

- Den ledende partneren i prosjektet vil måtte lage en prosjektgruppe på Facebook (dere må bli enige om dette skal være en åpen eller lukket gruppe). Ideen er å bruke gruppen til å dele nyheter, informasjon og erfaringer. Den ledende partneren inviterer de andre partnerne til å opptre som medadministratorer
- Hvert land inviterer elever og lærere til å bli med. Det kan være best å sette opp en klasseprofil for å kommunisere med en annen skole heller enn å be elever om å bruke sine personlige profiler. Vær bevisst på problemer med å beskytte barn på nettet – råd kan fås gjennom Child Exploitation and Online Protection Centre (britisk): <http://www.ceop.police.uk/>

I klasserommet

Klassen din kan bruke en Facebook-gruppe eller klasseprofil for å informere andre samarbeids partnere om utviklingene i prosjektet, diskutere eller utveksle informasjon (dokumenter, videoer, fotografier osv.) for samtaler og oppdateringer om Skype-konferanser.

TIPS

Vær oppmerksom på sikkerhets- og databeskyttelsesproblemer. Det omfatter:

- Hver lærer må registrere en spesifikk konto (av personvern- og sikkerhetsgrunner bør ikke lærere og elever bruke sine private kontoer, og lærere og elever bør ikke «bli venner» på nettet)
- Elever bør bare bruke det sosiale nettverket i skoletiden og under oppsyn
- Lærere bør moderere diskusjoner på nett
- Prøv å bruke nettverk med høy sikkerhetsstandard i undervisningsøyemed. For eksempel har eTwinning sikre redskaper for å forbinde skoler, men det finnes også andre, slik som: Edmodo, TeacherTube, SchooTube, Ning, Moodle, Docebo.com. Facebook kan være den første muligheten fordi det er den vanligste, men noen skoler kan ha blokkert tilgang til visse sosiale nettverk, Facebook inkludert. Facebooks lærerveiledning: (<https://www.facebook.com/about/privacy/#!/safety/groups/teachers/>).

Andre programmer du kan bruke:

- Flickr (www.flickr.com) for å dele bilder
- Youtube (www.youtube.com) eller Vimeo (www.vimeo.com) or å dele videoer.

